

ZA UMĚNÍM NAŠICH PŘEDKŮ

Objevujte krásy venkovských stavení

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ.

Jeho úkolem je v Jihočeském kraji naplňovat poslání odborné a vědeckovýzkumné instituce památkové péče dané zejména zákonem o státní památkové péči, například vést odborný dohled, zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat bezplatné konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek a vlastníkům objektů v plošně chráněných územích při obnovách těchto objektů a sledovat stav památkového fondu na území kraje.

Pracoviště v Českých Budějovicích dále zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky, podílí se následně na jejich evidenci a provádí archeologické i jiné průzkumy. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám.

Vydává řadu odborných i populárně naučných publikací, vede veřejně přístupnou knihovnu, provozuje galerii na Senovážném náměstí v Českých Budějovicích, pořádá naučné přednášky pro veřejnost, konference, workshopy a organizuje vzdělávací programy

zaměřené na různé cílové skupiny, zejména děti a studenty. Další informace jsou k nalezení na webových stránkách www.npu.cz.

PRACHATICKO

Prachaticko je z přírodního hlediska rozmanitým celkem, který se rozprostírá přes převážně horský terén na jihu, šumavské podhůří v centrální oblasti až po nížinaté oblasti Českokubovické pánve na severovýchodě.

Tomuto přírodnímu uspořádání odpovídá také různorodá a velmi bohatá skladba venkovské architektury. Z tímto v horských oblastech převládá tradiční roubená zástavba (zvláště místo patří ojedinělé enklávě domů „alpského typu“ ve vesnicích památkových rezervací Dobrá a Volary), dále do vnitrozemí dřevěných staveb ubývá a nahrazuje je architektura zděná.

AŽ BUDETE MOCT NA VÝLET

Mezi sídly, které ukrývají velmi staré roubené stavby i mladší zděné usedlosti, je nutné jmenovat zejména obce Lažišť, Libotyně či Vítějovice, které byly pro svou urbanistickou strukturu a dochovanost architektonických hodnot prohlášeny vesnickými památkovými zónami.

Severovýchodní část území byla zejména v souvislostech

nížinatého charakteru výrazně úrodnější oblasti a zejména díky ovocnářství také výrazně bohatší. To se projevilo i ve stavebním vývoji – dřevěné stavby v tomto teritoriu byly nahrazeny velkými zděnými usedlostmi s bohatou štukovou výzdobou průčelí. Plošně chráněné vesnice Třešňový Újezdec a Vodice se řadí mezi nejmladnější obce Jihočeského kraje.

V souvislosti s lidovou architekturou nesmíme opomenout ani jméno Jakuba Bursy, předního zednického a štukatérského mistra, který vedle blatských zednických rodů Šochů a Patáků patří k nejznámějším stavitelům jihočeského venkova. Jeho díla můžeme obdivovat zejména ve Vlachově Březi a jeho okolí (například Libotyně, Předslavice, Radhostice, aj.). Zvláštností štukové výzdoby selských štítů, které jsou jeho dílem, je časté užívání náboženské symboliky (zvláště nástrojů umučení Krista), specifických tvarů v podobě stromečků a zejména stylisticky svérázných nápisů, v nichž byli zmiňováni jak objednatelé daných staveb, tak i jejich zhotovitel.

Doporučit lze i návštěvu domnělého Husova domku v Husinci, který kromě expozice o církevním reformátorovi nabízí i nedávno opravený interiér architektury maloměstského domu.

TŘEŠŇOVÝ ÚJEZDEC, čp. 18 a 19. Foto: Zdeňka Kočková, 2017

LIBOTYNĚ, čp. 6 – nábožensko-motivní na výzdobě průčelí od J. Bursy. Foto: Pavel Hájek, 2017

MICHALOV, čp. 95 a 96 – klasické šumavské domy. Foto: Eva Zuzáková, 2017

Je důležité chránit kulturní dědictví, dochovaná díla našich předků. Toto si již uvědomuje většina národů po celém světě a zakládá si na tom. I my Jihočeši musíme své dědictví ochraňovat, opatrovat, opravovat a propagovat. Jsou to naše kořeny. Lidová architektura z 19. století je v jižních Čechách fenoménem, který se v tomto rozsahu a bohatosti neobjevuje nikde jinde na světě. Můžeme se ale setkat i se stavbami staršími, nebo i lidovou architekturou z počátku 20. století. Rezervace Hořavice je dokonce zapsána na seznamu světového dědictví UNESCO. Je třeba, abychom o tyto dochované kulturní hodnoty dobře pečovali a zbytečně o ně nepřicházeli.

PRAVIDLA ČTENÁŘSKÉ SOUTĚŽE – JIHOČESKÁ LIDOVÁ ARCHITEKTURA 2020

Tuto soutěž vypisuje sdružení institucí se zaměřením na jihočeskou lidovou architekturu ve spolupráci s redakcí Deníku a Jihočeským krajem. Záštitu nad touto soutěží převzal náměstek hejtmanky Jihočeského kraje, Pavel Hroch.

Soutěž je vyhlášena ve 4 kategoriích soutěžících (pouze neprofesionální fotografové) podle jejich věku: mládež do 18 let, dospělí do 55 let a senioři nad 55 let (určující den je k 1.9.2020). Přihlásit se mohou i kolektivy ze škol nebo organizací. Soutěže se může zúčastnit kterýkoliv občan ČR nebo jejich kolektivy. Nemusí tedy mít bydliště ani nemovitost v Jihočeském kraji.

CÍLEM TĚTO SOUTĚŽE JE:

- podpořit zájem obyvatel a návštěvníků o místní tradice a jihočeskou lidovou architekturu
- ukázat na lokality a obce s dochovanou lidovou architekturou
- motivovat vlastníky k citlivým opravám a rekonstrukcím
- přispět ke spolupráci institucí v oborech ochrana památek a muzejní činnost
- zviditelnit muzea lidové architektury a ochranné aktivity dalších subjektů.

Vyzýváme čtenáře, aby nejpozději 1. září 2020 zaslali do naší soutěže zdařilé digitální fotografie zajímavých objektů lidové architektury. Přihlášené fotografie budou anonymně hodnoceny porotou složenou z odborníků na lidové stavitelství.

CO SE BUDE HODNOTIT, JAKÁ BUDOU KRITÉRIA?

1. jedinečný charakter jihočeského venkova zachycený na fotografii
2. zdokumentování uceleného souboru staveb i jeho detailů
3. kontext – okolí objektu, typické pro jihočeský venkov
4. památková a umělecká hodnota objektů, jejich autentičnost
5. technická a umělecká kvalita fotografie – objekt musí být zřetelný, ostrý.

Z nejdražších snímků bude také uspořádána výstava v objektu NPÚ v Českých Budějovicích (červen), v Muzeu lidové architektury v Lužnici (červenec – srpen) a ve vestibulu Krajského úřadu. S některými z vybraných a oceněných autorů bude zveřejněn rozhovor v Deníku a jejich vybrané snímky budou také otisknuty.

Víte tedy o nějaké pěkné vesnici či statku? Pokud ne, pak vyrazte s námi v jarních měsících do terénu, do našich vesnic a k samotám do krajiny, a nafotíte to nejhezčí, co potkáte. Těšíme se na to. V neděli 26. července 2020 půjdeme společně okruh „U Bošileckého mostku“. Podrobné podmínky pro soutěžící a pozvánku na pochod najdete na www.cestamikdomovu.cz.

Dotazy lze zodpovědět po jejich zaslání na adresu posudkyprodomy@seznam.cz.

Pravidla vyhlášené dotace na obnovu památek jsou zveřejněny například na <https://www.c-budejovice.cz/dotace-oblast-pamatkove-pece-2020>.

NA ADRESU POSUDKYPRODOMEY@SEZNAM.CZ ZASÍLEJTE PROSÍM SVOJE DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE:

- formát jpg/jpeg nebo tiff, na výšku nebo na šířku
- min. rozlišení 300 dpi, max. velikost jednoho obrázku 10 MB
- snímky nesmí být technicky upravovány ani ořezávány
- popis s předepsaným obsahem
- snímky lze poslat od 1. 2. do 1. 9. 2020 do 23,00 hodin
- jedna soutěžící osoba může poslat max. 8 fotografií v jednom kalendářním měsíci.

Snímky lze výjimečně zaslat přes Úschovnu, nebo i na paměťové kartě, CD či na flash disku, s popisem, a to poštou na adresu: Muzeum Ludmila, Lužnice 186, 379 01 p. Třeboň. Do mailu či dopisu lze doplnit i další popis či poznámky, například kde přesně se objekt nachází, co vedlo autora k pořízení snímku apod.

Fotografie musejí být autorským dílem soutěžícího – amatéra ve fotografování (odesílatel) a musí korespondovat s tématem soutěže. Za případné porušení autorských práv je plně odpovědný soutěžící. Pořadatel si vyhrazuje právo ukončit soutěž předčasně či naopak dobu konání soutěže prodloužit. Odesláním fotografie autor souhlasí, bez nároku na honorář, s použitím fotografie pro nekomerční účely a s podrobnými podmínkami soutěže uvedenými na www.cestamikdomovu.cz.

Objekt na fotografii musí stát na území kraje, což autor prokáže uvedením názvu vesnice a okresu a data pořízení snímku – pokud nebude možné posoudit, fotografie se vyřadí.

Úkolem soutěžících je zaslat originální fotografii pěkně a šetrně opraveného či udržovaného vesnického stavení či prostranství v Jihočeském kraji – může to být kulturní památka nebo chráněná vesnice, ale nemusí.

Do názvu fotografie je třeba uvést jméno a příjmení autora, adresu pobytu autora, jeho věk, přesné místo a datum pořízení snímku. Potom zasedne nezávislá odborná porota a vybere z nich anonymně ty nejlepší.

Dotní Nakvasovice u Vlachova Březi